

02-03

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом КОМУНАЛЬНОГО
ЗАКЛАДУ «БОГОДУХІВСЬКА
СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
від 11.08.2021 № 108

Директор _____ О.А.Хованова

Освітня програма

Комунального закладу «Богодухівська спеціальна школа» Харківської обласної ради I ступеня (1-4 класи)

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«БОГОДУХІВСЬКА СПЕЦІАЛЬНА
ШКОЛА» ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ

Протокол від 11.08.2021 № 7

Богодухівський район

с.Мусійки

2021 р.

Комунальний заклад «Богодухівська спеціальна школа» Харківської обласної ради (далі – КЗ Богодухівська СШ) є закладом загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття початкової та базової середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, що зумовлені порушенням інтелектуального розвитку.

Освітня програма загальної середньої освіти I ступеня для 1- 4 класів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку КЗ Богодухівська СШ розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти, постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87 «Про Державний стандарт початкової освіти», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», наказу Міністерства освіти і науки України від 02.07.2019 № 917 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 2 класу з порушеннями інтелектуального розвитку», наказу Міністерства освіти і науки України від 01.04.2020 №467 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 3 класу з порушеннями інтелектуального розвитку», наказу Міністерства освіти і науки України від 29.01.2021 № 121 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 4 класу з порушеннями інтелектуального розвитку».

Освітня програма загальної середньої освіти I ступеня для 1-4 класів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку КЗ Богодухівська СШ окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного

комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей;
- очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти;
- пропонувані зміст навчальних програм та перелік корекційно-розвиткових програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1. Загальний обсяг навчального навантаження, відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей

Освітня програма загальної середньої освіти I ступеня для 1-4 класів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку КЗ Богодухівська СШ розроблена відповідно до Типових освітніх програм початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 4 класу з порушеннями інтелектуального розвитку, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 816; від 02.07.2019 №917; від 01.04.2020 №467; від 29.01.2021 № 121 (додаток 1).

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 1-го класу КЗ Богодухівська СШ складає 700 годин/навчальний рік, 2-го класу – 735 годин/навчальний рік, 3-го класу – 735 годин/навчальний рік, 4-го класу – 735 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями (освітні галузі реалізуються через навчальні предмети):

- Мовно-літературна («Українська мова та літературне читання»);
- Математична («Математика»);
- Природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична («Я досліджую світ»);
- Технологічна, інформаційна («Трудове навчання»);
- Мистецька («Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво» або «Мистецтво (інтегрований курс)»);
- Фізкультурна («Фізична культура»).

Інваріантна складова навчального плану для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- розвиток мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;

- формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;
- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Корекційно-розвиткові заняття

для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічної адаптації та соціальної реабілітації дітей.
2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення.
3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізична культура, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти закладу освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музичної культури.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Повноцінність початкової освіти для дітей з особливими освітніми

потребами забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

2. Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти

В освітній програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання (предметно-орієнтовані компетентності); вказано відповідний зміст кожного навчального предмета, охарактеризовано життєву компетентність учнів. У пояснювальній записці до кожного предмету чи інтегрованого курсу представлено корекційно-розвиткові завдання та спрямованість навчального предмета, реалізація яких є обов'язковою умовою навчання.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст освітньої програми має потенціал для формування в учнів з порушеннями інтелектуального розвитку таких ключових компетентностей:

- володіння державною мовою; що передбачає елементарні уміння а навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;

- можливість спілкуватися рідною мовою (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- математична компетентність, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- компетентності у галузі природничих наук, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- соціально-трудової компетентності, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудової діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- екологічна компетентність, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- навчання впродовж життя, що передбачає опанування життєво необхідними базовими уміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;

- громадянські та соціальні компетентності, що передбачає уміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;

- основи фінансової грамотності, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, котрі розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей.

3. Пропонований зміст навчальних програм та перелік корекційно-розвиткових програм

Освітній процес загальної середньої освіти I ступеня для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку КЗ Богодухівська СШ здійснюється відповідно за навчальними програмами, які рекомендовані:

- для 1-го класу - наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 816;
- для 2-го класу - наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2019 № 917;
- для 3-го класу - наказом Міністерства освіти і науки України від 01.04.2020 №467;
- для 4-го класу - наказом Міністерства освіти і науки України від 29.01.2021 №121.

Подано перелік корекційно-розвиткових програм для дітей з інтелектуальними порушеннями (додаток 2).

4. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
якість проведення навчальних занять;
моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

5. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, дітьми не молодшими ніж 6 років, які потребують постійної додаткової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення їх права на освіту.

Відповідно до особливостей розвитку та стану здоров'я особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Директор

О.А.Хованова

Додаток 1
до Освітньої програми
КЗ Богодухівська СШ
I ступеня (1-4 класів)

**Навчальний план початкової освіти для спеціальних закладів загальної
середньої освіти з українською мовою навчання для дітей з
інтелектуальними порушеннями**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1	2	3	4	Разом
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7	7	7	7	28
Математична	Математика	4	4	4	4	16
Природнича Соціальна і здоров'язберезувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	4	4	4	15
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	2	2	2	2	8
Мистецька*	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
	Музичне мистецтво*	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього:		21	22	22	22	87
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4	4	4	4	16
	Лікувальна фізкультура (Ритміка)	2	2	2	2	8
	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	8
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2	2	3	3	10
Гранично допустиме навчальне навантаження		20	21	22	22	85

*або «Мистецтво» (інтегрований курс)

2	2	2	2	8
---	---	---	---	---

Додаток 2
до Освітньої програми
КЗ Богодухівська СШ
I ступеня (1-4 класи)

**Перелік програм з корекційно-розвиткової роботи
для здобувачів 1-4 класів**

Комунального закладу «Богодухівська спеціальна школа»

**Харківської обласної ради для дітей з особливими освітніми потребами у
2021/2022 навчальному році**

№ п/п	Назва корекційно-розвиткової програми
1.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт.. Хайдарова О.С., Блеч Г.О.).
2.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Бобренко І.В.)
3.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Левченко Л.Й., Гладченко І.В.)
4.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Ярмола Н.А.)